

Державна податкова служба України
Головне управління ДПС
у Тернопільській області

Коли починається відлік строку та пені за прострочення оплати в експорті?

Державна податкова служба України

Головне управління ДПС
у Тернопільській області

При встановленні Національним банком України (НБУ) граничного строку розрахунків за експортними операціями, українські підприємства-резиденти зобов'язані забезпечити надходження виручки за експортовані товари, роботи, послуги або права інтелектуальної власності не пізніше встановленого строку. Цей строк починає відлік з дати митного оформлення продукції (для товарів) або з дати підписання відповідного документа (акта, інвойсу тощо) у разі експорту нематеріальних активів, послуг або прав.

На період дії воєнного стану, згідно з постановою НБУ від 24.02.2022 № 18, граничний строк для розрахунків за експортом та імпортом становить 180 календарних днів. Він поширюється на всі відповідні операції, починаючи з 5 квітня 2022 року. Водночас для окремих груп сільськогосподарської продукції, зокрема зернових (коди УКТ ЗЕД 1001-1005), олійних культур, шроту та окремих видів олії, встановлено спеціальні строки: з 11 листопада 2023 року по 11 липня 2024 року – 90 днів, а з 12 липня 2024 року – 120 днів. Ці норми закріплено у постанові НБУ від 14.05.2019 № 67 із відповідними змінами.

Банк, який супроводжує зовнішньоекономічну діяльність резидента, здійснює валютний нагляд за дотриманням цих строків. Відлік строку розрахунків розпочинається або з дати митної декларації типу ЕК-10 (експорт) або ЕК-11 (реекспорт), або з дати документа, що підтверджує факт поставки або надання послуг. У разі, якщо товар не підлягає митному оформленню, банк орієнтується на документи, що підтверджують поставку – акт, рахунок чи інший документ.

Контроль за дотриманням строків триває до повного надходження коштів на рахунок резидента або у разі, коли сума заборгованості є незначною (відповідно до визначеного курсу НБУ), або коли розрахунки здійснено через іноземний рахунок резидента, і банк отримав підтвердження з-за кордону. Також валютний нагляд може завершитись у разі виконання зобов'язань через банківські гарантії або акредитиви, згідно з умовами експортного контракту.

Якщо ж резидент порушує встановлений строк розрахунків, виникає обов'язок сплатити пеню. Вона нараховується з першого дня після завершення дозволеного строку і становить 0,3% від суми простроченого платежу за кожен день затримки. Нарахування пені триває до моменту припинення порушення або завершення валютного нагляду. При цьому загальна сума пені не може перевищувати розмір непогашеної заборгованості.

Таким чином, дотримання резидентами строків розрахунків за експортними операціями є обов'язковим, а їх порушення несе фінансову відповідальність у вигляді щоденної пені. Банки, зі свого боку, мають чіткі інструкції щодо початку та завершення валютного нагляду, що унеможливорює уникнення контролю за виконанням валютного законодавства.

Гарячі лінії ГУ ДПС у Тернопільській області: <https://tr.tax.gov.ua/anonsi-ark/30680.html>

Мобільний застосунок «Моя податкова»

Android <https://play.google.com/store/apps/details?id=my.tax.gov.ua>

iOS <https://t1p.de/lgu5a>

Для оперативної комунікації з інститутами громадянського суспільства в органах ДПС діє комунікаційна податкова платформа: tr.ikc@tax.gov.ua